

LATVIJAS REPUBLIKAS
ĀRLIETU MINISTRIJA

ANO Spīdzināšanas izskaušanas komitejas 2004. gada 5. februāra secinājumu un ieteikumu analīze

02.12.2014. 19:09

Sagatavojis Ministru kabineta pārstāvja starptautiskajās
civēktiesību institūcijās birojs

Rekomendācijas

a) Pieņemt visus mērus, lai novērstu policijas darbinieku cietsirdīgas darbības un nodrošināt, ka visas sūdzības par cietsirdīgu izturēšanos tiek izmeklētas nekavējoties un objektīvi.

(To take all appropriate measures to prevent acts of ill-treatment by members of the police and ensure that all allegations of ill-treatment are investigated promptly and impartially)

1. Aizturēšanas kārtība[1]

ja aizurot kā galējais līdzeklis tiek pielietots spēks vai ierocis, kā rezultātā aizturamajai personai tiek nodarīti miesas bojājumi -

- nekavējoši jānodrošina medicīniskā palīdzība
- nekavējoši jāpaziņo par notikušo cietušā ģimenei vai citiem tuviniekiem
- nekavējoši jāziņo par incidentu priekšniekam
- patvaļīga vai aizskaroša spēka lietošana ir jāsoda kā krimināls pārkāpums

Policijas darbiniekam ir pienākums ziņot augstākai amatpersonai, ja viņam ir kļuvis zināms par šādu pārkāpumu.

2. Aizturētajam ir jānodrošina: [2] [3]

- tikt informētam par savām tiesībām, apsūdzības raksturu un pamatu, kā arī iespēju personai iepazīties ar savām tiesībām rakstiski, valodā, kuru persona pārvalda, un pēc iepazīšanās, personai ir jāparaksta, ka iepazīšies ar savām tiesībām[4].
- persona nekavējoties ir jānodrošina ar aizstāvi, kā arī jānodrošina iespēja ar aizstāvi sazināties un tikties (t.sk. ievērojot konfidencialitāti). Aizstāvi nodrošina valsts (bez maksas) vai pats

aizturētais nodrošina aizstāvja darba samaksu.

- ārsta apskate (pēc ieslodzītā pieprasījuma), ko veic vai nu policijas nodrošināts ārsts, vai arī aizturētā ārsts.
- tikt nodrošinātam ar bezmaksas tulka pakalpojumiem no aizturēšanas brīža.
- iespēja informēt savu ģimeni vai citus tuviniekus par savu stāvokli un atrašanās vietu.
- atbilstoši kameras izmēri un aprīkojums[5]

3. Sūdzības par cietsirdīgu izturēšanos [6]:

- aizturētajai personai vai viņas aizstāvim ir tiesības sūdzēties aizturēšanas vai ieslodzījuma vietas atbildīgajām personām, vai augstākām varas iestādēm, ja nepieciešams.
- ja aizturētā persona vai viņas aizstāvis jebkāda iemesla dēļ nevar sūdzēties, to ir tiesības darīt kādam no aizturētās personas ģimenes vai tuviniekiem.
- sūdzības satura konfidencialitāte ir obligāta, ja aizturētā persona vai viņas aizstāvis pieprasa.
- jebkura sūdzība ir jāizskatīta un jānodod atbilde nekavējoties. Noraidījuma gadījumā, vai, ja atbilde netiek saņemta, aizturētai personai vai viņas likumiskajam pārstāvim ir jābūt iespējai iesniegt sūdzību tiesu varas vai citām kompetentām iestādēm.

4. Nopratināšana:[7]

Pratināmais ir jāinformē par:

- klātesošo vārdiem un skaitu
  - paredzēto pratināšanas ilgumu
  - pārtraukumu starp pratināšanu
  - kur notiks pratināšana
  - vai pratināmajam būs jāstāv kājās
  - jānoskaidro un jāpaziņo vai persona ir narkotiku, alkohola vai citu psihotropo vielu ietekmē
- Ir jānorit nepārtrauktam ierakstam.[8]

Telpai jābūt atbilstoši apgaismotai, ventilētai, apkurinātai, un visiem telpā atrodošajiem ir jābūt vienāda ērtuma krēsliem.

Aizliegta jebkāda personu aizskaroša, vai fizisku sāpju nodarōšu ierīču izmantošana.

Nopratināšanā ir jāpiedalās advokātam.

5. Inspekcija [9]

Neatkarīgu institūciju rīkotām inspekcijām ir jābūt regulārām un iepriekš nepieteiktām.

Inspektoriem ir jābūt iespēja komunicēt ar katru ieslodzīto konfidenciali.[10] Inspekcijai ir

jāpārbauda gan aizturēšanas vietu atbilstība standartiem, gan dokumentācija, gan nopratināšanas protokoli. Rezultāti jāpaziņo policijai, kā arī neatkarīgajai institūcijai.

6. Ja persona sūdzas par cietsirdīgu izturēšanos pret sevi, jādokumentē šāda informācija:[11]

- Personas identitātes dati
- Vieta un laiks, kur šis paziņojums ir izdarīts
- Ieslodzījuma vietas atbildīgā amatpersona
- Cietsirdīgas izturēšanās vieta un laiks
- Amatpersonas, kas ir atbildīgas par cietsirdīgu izturēšanos
- Apstākļi, kuros ir notikusi cietsirdīga izturēšanās
- Notikušā liecinieki

- Kādos apstākļos ir notikusi cietsirdīga izturēšanās (kas noticis? kā? cik ilgi? vainīgās personas?)
- Kas vēl ir ticis informēts par šo notikumu un kādi ir rezultāti?
- Vai ir pamats šai sūdzībai?
- Ārsta sniegtā informācija (ja cietušo ir izmeklējis ārsts)
- Medicīniskais ziņojums
- Ārstēšanās norādījumi

b) Uzlabot apstākļus brīvības atņemšanas vietās, īpaši policijas iecirkņos un īslaicīgās aizturēšanas izolatoros, pārliecināties, ka tie atbilst starptautiskajiem standartiem

(Improve conditions in places of deprivation of liberty, especially police stations and short-term detention isolators and ensure that they conform to international standards)

Īslaicīgās aizturēšanas izolatoru standarti: (personu var aizturēt uz 24 stundām, izņēmuma gadījumos nedaudz ilgāk; ir jānodrošina advokāta pakalpojumi 24 stundu laikā)

1. Kameru izmēri[12]

- 4 m² - 2 m² = vienai personai , kas kamerā uzturas ne vairāk kā dažas stundas.
- 7 m² - 4 m² = vienai personai, kas kamerā pavada nakti.
- 6 m² - 7 m² = max. 2 personām
- 10 m² = max. 3 personām
- 12 m² - 13 m² = max. 4 personām
- 15 m² = max. 5 personām
- minimālais augstums - 2,5 m [13]
- minimālais attālums starp sienām – 2 m[14]

2. Kamerā ir jābūt:

- atbilstošam apgaismojumam- dienas laikā, lai būtu pietiekams dabiskais apgaismojums, bet tumšajā dienas laikā- lai mākslīgais apgaismojums būtu pietiekams, un nebojātu redzi.
- ventilācijai
- nekustīgam krēslam
- atbilstošai temperatūrai- (ziemā apsildīt, vasarā atvēsināt)[15]
- ja persona pavada nakti kamerā- arī tīram matracim, segai [16]
- ja kamera atrodas ārpus policijas darbinieku redzes loka, tai ir jābūt aprīkotai ar atbilstošu ierīci, lai nepieciešamības gadījumā aizturētais varētu dot ziņu.[17]

3. Aizturētajai personai ir jābūt pieejamam:

- atbilstošam un tīram sanitārajam mezglam, pie tam, izvietotam tā, lai netiktu skarta personas cieņa, sanitārā mezgla izmantošanas laikā- t.i. lai sanitārais mezgls nebūtu atklāts jebkuras citas personas redzes lokam.[18]
- iespējai nomazgāties[19]

4. Aizturētajām personām ir jānodrošina:

- dzeramais ūdens jebkurā laikā[20]
- ēdiens un vismaz reizi dienā pilna ēdienreize[21]
- pastaigu svaigā gaisā, ja persona ir aizturēta uz vairāk kā 24 stundām[22]

5. Personu tiesības, kuras atrodas pirmstiesas apcietinājumā: [23]

- Tiesības tikt nošķirtai no personām, kuras ir jau notiesātas[24].
- Tiesības uz īpašu režīmu, kas atbilst viņu, kā nenotiesātu personu statusam. (Nevainīguma prezumpcija)
- Nepilngadīgie aizturētie jānošķir no pilngadīgajiem, ja iespējams- tad nepilngadīgajiem piemērotās iestādēs.[25]
- Nakšņot atsevišķā, vienvietīgā kamerā[26]
- Saskaņā ar iekšējās kārtības noteikumiem, uz sava rēķina ēst no ārpusē ienestu ēdienu (ienes ģimene, radi vai draugi) pretējā gadījumā ieslodzījuma vietas administrācijai ir jānodrošina šī persona ar ēdināšanu.[27]
- Nēsāt savu apģērbu, ja tas ir tīrs un piemērots[28]
- Nēsāt ieslodzījuma vietas piešķirtās drēbes, bet tad tām jāatšķiras no notiesāto drēbēm
- Tikt nodrošinātam ar algotu darbu, tomēr strādāt šo algoto darbu nekādā gadījumā nav šīs personas pienākums[29].
- Iegādāties pa saviem līdzekļiem grāmatas, preses izdevumus un citus kancelejas priekšmetus, ja tie nav pretrunā iekšējās kārtības noteikumiem[30]
- Tikt izmeklētam no sava ārsta/zobārsta puses, ja ir tam nepieciešamība un persona pati sedz izdevumus.[31]
- Uz personām, kas ir jaunākas par 18 gadiem, ir attiecināmas visas ANO Bērnu tiesību konvencijas prasības.

c) Garantēt, ka arestētajām personām ir tiesības sazināties ar savām ģimenēm, ir pieejams ārsts pēc pašu izvēles un arī advokāta pakalpojumi

(guarantee that detainees in police custody have the rights to contact their families, have access to a medical doctor of their choice and to legal counsel from the outset of their deprivation of liberty)

Tiesības informēt ģimeni:[32]

(šo tiesību neievērošana un izpildes nenodrošināšana var tikt tulkota kā patvaļīga brīvības atņemšana) [33]

- Personu aizurot, tai ir obligāti jāpaziņo arī par savām tiesībām informēt jebkuru personu, pēc paša izvēles, lai paziņotu par savu aizturēšanu, atrašanās vietu,
- Aizturētajām personām ir tiesības brīdīt jebkuru personu pēc paša izvēles, lai paziņotu par savu aizturēšanu, atrašanās vietu, kā arī par ieslodzījuma (aresta) vietas maiņu nekavējoties, bet ne vēlāk kā 24 stundu laikā. [34]
- Ja izmeklēšanas galējas nepieciešamības dēļ, ir nepieciešams aizkavēt šo tiesību realizāciju, tad tas ir pieļaujams ne ilgāk kā uz 2 dienām! [35]
- Aizturētajai personai ir jābūt tiesībām pašai telefoniski paziņot par savu arestu (ieslodzījumu) personai pēc savas izvēles. Tikai izņēmuma gadījumā, par personas arestu var informēt ieslodzījuma vietas administrācija.
- Ja aizturētā persona ir nepilngadīga vai nav spējīga saprast savas tiesības vai tās realizēt, ieslodzījuma vietas atbildīgajām personām pašām ir jāinformē arestētās personas tuviniekus vai ģimeni.[36]

Advokāta pakalpojumi:[37]

- Personai ir tiesības brīvi izvēlēties savu aizstāvi.
- Ja persona finansiāli nevar atļauties algot sev aizstāvi, valstij ir jānozīmē bezmaksas aizstāvis. Šim aizstāvim ir jābūt ar pieredzi konkrētajā jomā.[38]
- No aizturēšanas brīža, bet ne vēlāk kā 24 stundu laikā aizturētā persona ir jānodrošina ar advokāta pakalpojumiem.[39]
- Jānodrošina iespēja sazināties un tikties ar savu aizstāvi (ievērojot konfidencialitāti). Policijas darbinieki nedrīkst liegts aizturētajai personai advokāta pakalpojumus[40]
- Ja persona algo savu aizstāvi, bet tas nevar nekavējoties ierasties pie aizturēta, policijai ir jānodrošina aizstāvis līdz laikam, kamēr ierodas personas izvēlētais aizstāvis. [41]
- Aizstāvja pakalpojumi ir jānodrošina arī lieciniekiem, ja tie vēlas.[42]
- Aizstāvja pakalpojumiem ir jābūt pieejamiem jebkurā laikā, arī pirmstiesas apcietinājuma laikā. Personai, atrodoties pirmstiesas apcietinājumā, ir jābūt tiesībām tikties ar aizstāvi personīgi, vai arī sazināties ar to ar korespondences palīdzību.
- Obligāti jānodrošina advokāta pakalpojumi personām, kuras pašas nav spējīgas to izdarīt dažādu iemeslu dēļ- garīgi slimām personām, jauniešiem līdz 18 gadu vecumam u.tml.

Medicīniskā izmeklēšana:

- Aizturētajai personai ir tiesības nekavējoties pēc aizturēšanas pieprasīt medicīnisko izmeklēšanu.[43]
- Aizturētajai personai ir tiesības pieaicināt arī mediķi pēc savas izvēles, lai tiktu veikta papildus izmeklēšana. [44]
- Medicīniskai izmeklēšanai ir jānotiek policijas darbiniekiem klāt neesot (lai nevar nedz novērot, nedz noklausīties medicīniskās izmeklēšanas norisi), izņemot gadījumus, kad to pieprasa pats mediķis.[45]
- Medicīniskās izmeklēšanas rezultātiem ir jābūt rakstiskiem, un jābūt pieejamiem gan ieslodzītajam, gan viņa advokātam[46]
- Ja nav veikta medicīniskā izmeklēšana, policijas darbiniekam ir jāveic medicīniska iztaujāšana.
- Policijas darbinieks nav tiesīgs liegt medicīnisko izmeklēšanu[47]

d) Pieņemt visus nepieciešamos mērus, lai saīsinātu izmeklēšanas procesa garumu un pašreizējo pirmstiesas ieslodzījuma laiku

(Take all appropriate steps to shorten the lengths of legal proceedings and the current pre-trial detention period)

Personai tiesa var piemērot kā drošības līdzekli pirmstiesas apcietinājumu tikai ja:[48]

- Ir pamatotas aizdomas, ka persona var izvairīties no tiesas
- Ir pamatotas aizdomas, ka persona varētu ietekmēt taisnīgas tiesas spriešanu (piem. ietekmēt lieciniekus)
- Ir pamatotas aizdomas, ka persona varētu pastrādāt jaunus noziegumus
- Ja ir droši pierādījumi- fakti vai informācija, kas saista aizdomās turēto ar noziedzīgo nodarījumu. Par pierādījumu vai pamatu pirmstiesas ieslodzījuma piemērošanai nevar kalpot jūtas, instinkts vai aizspriedumi.
- Nav pieļaujama pirmstiesas apcietinājuma piemērošana tikai pamatojoties uz aizdomās turētās personas pastrādātā nozieguma smagumu

- Nav arī attaisnojams pirmstiesas apcietinājuma piemērošana personai, kuru tur aizdomās par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, par kuru pēc likumdošanas nemaz nevar piespriest brīvības atņemšanu kā sodu.

- Jāņem vērā, ka kaut arī tiesai piemērojot pirmstiesas apcietinājumu, laikam ejot apstākļi var mainīties, un tikko tas notiek, persona no pirmstiesas apcietinājuma ir atbrīvojama.

Kaut arī pastāv iepriekšminētie apstākļi tiesai, nosakot drošības līdzekli, ir jāņem arī vērā:[49]

- Ģimenes stāvoklis

- Aizdomās turētā vēlme sadarboties, lai pierādītu savu nevainīgumu

- Iespēja, ka ar finansiāli aizdomās turētais garantē savu ierašanos tiesā.

Alternatīvas pirmstiesas apcietinājumam: [50]

- Regulāra ziņošana policijai (pa telefonu, vai personīgi ierodoties pie varas iestādēm)

- Negaidītas kompetento valsts varas iestāžu pārbaudes

- Pārvietošanās ierobežojums (aizliedz izceļošanu no valsts)

- Finansiāls galvojums

Tiesneša loma pirmstiesas izmeklēšanas laikā:[51]

- noteikt vai personai ir jāpiemēro pirmstiesas apcietinājums,

- Ja tiesnesis piemēro pirmstiesas apcietinājumu, tam ir arī jānorāda kāpēc nevar piemērot kādu no alternatīvām pirmstiesas ieslodzījumam, balstoties uz viņam iesniegtajiem pierādījumiem.

- Ja tiesnesis ir nolēmis personu atbrīvot no pirmstiesas apcietinājuma, šim lēmumam ir jābūt saistošam. Tikai apelācijas tiesa, pamatojoties uz starptautiskajiem standartiem ir tiesīga noraidīt tiesneša lēmumu par pirmstiesas apcietinājuma atjaunošanu.

Pirmstiesas apcietinājuma termiņš:

Starptautiskajos standartos nav noteiktsi maksimālais pirmstiesas apcietinājuma termiņš, tomēr starptautiskā tiesu prakse (case-law) ir noteikusi, ka "būs ļoti grūti pierādīt, ka pirmstiesas ieslodzījums, kura ilgums ir pārsniedzis gadu, ir bijis tiesisks." [52]

Tomēr tas nav viennozīmīgi, pastāvot īpašiem apstākļiem pirmstiesas apcietinājums var būt garāks (bet nekādā gadījumā garāks par laiku, kāds ir būtu maksimālais sods, par noziegumu, par kuru persona tiek turēta aizdomās.)

Apstākļi, kas atsevišķos gadījumos pieļauj pirmstiesas apcietinājuma laika pagarināšanu:[53]

- ja tiek izmeklēta organizētā grupā pastrādāti noziegumi, vai noziegumi kuros ir iesaistītas daudzas personas

- aizdomās turētās personas uzvedība

Lēmumam par pirmstiesas apcietinājumu ir jābūt pārsūdzamam noteiktā kārtībā un tas ir periodiski jāpārskata [54]

Personai ir tiesības uz kompensāciju, pēc nelikumīgi veikta aresta vai nepamatota pirmstiesas ieslodzījuma

Personai, kas gatavojas pārsūdzēt pirmstiesas apcietinājumu, ir tiesības uz:[55]

- Informāciju par pierādījumiem, kas ir vērsti pret personu

- Tikties ar savu advokātu
- Tikt nodrošinātam ar nepieciešamajiem palīgīdzekļiem, lai persona varētu sagatavoties pārsūdzībai

e) Turpināt pasākumus cietumu un citu ieslodzījuma vietu pārapsūdzīvotības novēršanai.

(Continue to take measures to address the overcrowding in prisons and other places of detention.)

Ilgtermiņa ieslodzījuma vietās esošie standarti:

Kameru izmēru standarti:[56]

6 m²-7 m² = vienai personai (par 4 m² mazāka kamera kategoriski nav pieļaujama)

9 m²-10 m² = divām personām

12 m² = 3 personām

16 m²-17 m² = 4 personām

21 m² = 5 personām

25 m² = 6 personām

(ir iespējams, ka lielāka izmēra kamerās uzturas īslaicīgi arī vairāk ieslodzītie, tomēr tad ir jāpildzina laiks, ko persona pavada ārpus kameras)

Cietumā ir jābūt atdalītiem sektoriem: [57]

- lai nošķirtu personas, ar kriminālu pagātni un sliktu raksturojumu
- lai varētu sadalīt personas pa grupām, tādējādi nodrošinot viņu sociālo rehabilitāciju
- jāizveido dažādas audzinošas metodes, lai veicinātu labu uzvedību, attīstītu atbildības sajūtu un saliedētu audzinoša rakstura sadarbību ieslodzīto starpā.

Ieslodzīto personu tiesības un pienākumi:

- visām ieslodzītajām personām ir tiesības katru dienu uz vismaz vienu stundu ilgu pastaigu svaigā gaisā (ja to atļauj laika apstākļi)[58]
- visi ieslodzītie ir jānodrošina ar lietderīgu darbu normālas darba dienas garumā. (tādu, kuram nedrīkst būt mokošs raksturs) – darba stundu skaitu dienā un nedēļā ir jāregulē likumam vai ieslodzījuma iestādes iekšējiem normatīvajiem aktiem.[59]

f) Nodrošināt, ka spīdzināšana, kā noziegums ir skaidri formulēta un iekļauta starp KL 34 panta noziegumiem, un nekādā gadījumā nepieļauj aizbildināšanos ar augstākas personas pavēli

(Take measures to ensure that the crime of torture is explicitly included among the crimes for which article 34 of the Criminal Law excludes the defense of superior orders in any circumstances)

g) Ieviest juridiski iedarbīgus laika ierobežojumus noraidīto patvērumu meklētāju ieslodzījumam, kuriem ir jau izsniegta izraidīšanas pavēle. Šajā sakarā dalībvalstij ir lūgums sniegt statistiku, kas ir sadalīta pēc izraidīšanu gaidošo personu dzimuma, tautības, valsts, kurā persona ir dzimusi un vecuma

(Introduce legally enforceable time limits for detention of rejected asylum- seekers who are under expulsion orders. In this respect, the State party is invited to provide statistics disaggregated by gender, ethnicity, country of origin and age relating to persons awaiting expulsion)

Aizturēšanas laikā pirms izraidīšanas jānodrošina:[60]

- ierobežotu apcietināšanas ilgumu uzgaidīšanas vai tranzīta zonās līdz maksimāli 15 dienām
- ierobežotu apcietināšanas ilgumu policijas iecirkņos, tā lai tas nepārsniedz arestam maksimāli paredzēto laiku, kā arī nošķirt ārzemniekus, kas gaida izraidīšanu no personām, kuras tiek nopratinātas par valsts likumpārkāpumiem
- ierobežotu ieslodzījumu cietumā tiem, kas varētu apdraudēt sabiedrisko kārtību un drošību, un nošķirt ārzemniekus, kas gaida izraidīšanu no tiem, kas ir apcietināti par valsts likumpārkāpumiem.
- izvairītos no izraidāmo ārvalstnieku ievietošanas cietumos, it īpaši[61]:
  - pārtraukt ieslodzīšanu cietumu kamerās;
  - sniegt pieeju svaigam gaisam un privātām telpām, kā arī telpām, kurās ārvalstnieki var sazināties ar ārpusauli;
  - netraucēt kontaktiem ar ģimenes locekļiem un nevalstiskajām organizācijām;[62]
  - garantēt pieeju saziņas līdzekļiem ar ārpusauli, tādiem kā telefona sakari un pasta pakalpojumi;
  - nodrošināt aizturētajiem ārvalstniekiem iespēju strādāt, par pienācīgu atalgojumu un ievērojot personas cieņu, kā arī piedalīties sporta un kultūras pasākumos;
  - garantēt pieeju jurista konsultācijām un neatkarīgu juridisko pārstāvību.

h) Nākamajā periodiskajā ziņojumā sniegt detalizētus statistikas datus par saņemtajām sūdzībām par saņemtajām sūdzībām par iespējamu spīdzināšanu un cita veida sliktu izturēšanos no policijas darbinieku puses sadalījumā pa vecuma grupām, dzimumiem un izcelsmes zemēm, kā arī veiktajām šo gadījumu izmeklēšanām, ierosinātajām lietām un piemērotajiem kriminālsodiem un disciplinārsodiem.

(Provide in the next periodic report detailed statistical data, disaggregated by age, gender and country of origin, on complaints related to torture and other ill-treatment, allegedly committed by members of the police forces, as well as related investigations, prosecutions and penal and disciplinary sentences)

i) Paredzēt Spīdzināšanas novēšanas konvencijas Fakultatīvā protokola ratifikāciju

(Envisage the ratification of the Optional Protocol to the Convention Against Torture.)

j) Komiteja iesaka Latvijai arī plaši izplatīt Komitejas secinājumus un ieteikumus visās atbilstošajās valodās, izmantojot oficiālas Interneta mājas lapas, plašsaziņas līdzekļus un nevalstiskās organizācijas.

Komiteja lūdz Latviju gada laikā sniegt informāciju par to, kā tiek īstenoti Komitejas ieteikumi kas minēti iepriekš.

- [1] 1990 UN Basic Principles on the Use of Force and Firearms by Law Enforcement Officials, Article 5 (1990.gada ANO Spēka un ieroču pielietošanas pamatprincipi tiesībsargājošo iestāžu darbiniekiem, 5 pants) teksts angļu val. http://www.unhchr.ch/html/menu3/b/h_comp43.htm
- [2] The CPT Standards (CPT/Inf/E (2002) 1-Rev.English), (Eiropas Spīdzināšanas novēršanas komitejas standarti) teksts angļu val. <http://www.cpt.coe.int/en/docsstandards.htm>
- [3] International Covenant on Civil and Political Rights, Article 14 (1966.gada ANO Starptautiskais pilsonisko un politisko tiesību pakts, 14.pants).
- [4] International Covenant on Civil and Political Rights, Article 9 (2), (1966.gada ANO Starptautiskais pilsonisko un politisko tiesību pakts, 9 (2).pants).
- [5] par kameras izmēriem un aprīkojumu sīkāk skat. 6 lpp.
- [6] 1988 UN Body of Principles for the Protection of All Persons under Any Form of Detention or Imprisonment, Principle 33 and 1987 European Prison Rules para 36.2. (Recommendation No R (87) 3 of the Committee of Ministers of the Council of Europe) (ANO 1988.gada ANO 1988.gada Personu, kuras atrodas jebkāda veida ieslodzījumā vai apcietinājumā aizsardzības principi, 33.princips Eiropas Cietumu noteikumu 36.2. punkts (Eiropas Padomes Ministru komitejas rekomendācija Nr. R (87) 3)), teksti angļu valodā:
http://www.unhchr.ch/html/menu3/b/h_comp36.htm , <http://www.uncjin.org/Laws/prisrul.htm>
- [7] CPT 2nd General Report, §39 (Eiropas Spīdzināšanas novēršanas komitejas Vispārējais ziņojums Nr.2, §39). teksts angļu val. <http://www.cpt.coe.int/en/annual/rep-02.htm>
- [8] CPT 12th General Report, §36 (Eiropas Spīdzināšanas novēršanas komitejas Vispārējais ziņojums Nr.12, §36) iesaka elektronisku audio vai video ierakstu, teksts angļu val.
<http://www.cpt.coe.int/en/annual/rep-12.htm>
- [9] CPT 12th General Report, §50 (Eiropas Spīdzināšanas novēršanas komitejas Vispārējais ziņojums Nr.12, §50)
- [10] 1955.and 1977 UN Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners §36(2). (1955.gada ANO Minimālie ieslodzīto tiesību standarti (1977.gada redakcija), teksts angļu val.
http://www.unhchr.ch/html/menu3/b/h_comp34.htm
- [11] Anketa atrodama izdevumā "Monitoring places of detention: practical guide for NGO`s", pp.79-81 (Ieslodzījuma vietu uzraudzība: rokasgrāmata nevalstiskajām organizācijām, 79-81.lpp), izdevuma elektroniskā versija pieejama:
http://www.osce.org/documents/odihr/2004/04/2661_en.pdf
- [12] CPT 2nd General Report, §43 (Eiropas Spīdzināšanas novēršanas komitejas Vispārējais ziņojums Nr.2, §43)
- [13] CPT 2nd General Report, §43 (Eiropas Spīdzināšanas novēršanas komitejas Vispārējais ziņojums Nr.2, §43)
- [14] ibid
- [15] UN Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners §10 (ANO Minimālie ieslodzīto tiesību standarti §10).
- [16] ibid §19.
- [17] CPT 12th General Report, §48 (Eiropas Spīdzināšanas novēršanas komitejas Vispārējais ziņojums Nr.12, §48)
- [18] UN Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners §12 (ANO Minimālie ieslodzīto tiesību standarti, §12).
- [19] ibid §13.

[20] 1987 European Prison Rules para 25.2.; UN Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners §20 (Eiropas Cietumu noteikumu 25.2.punkts; 1987.gada ANO Minimālie ieslodzīto tiesību standarti §20).

[21] ibid para 25.1.

[22] Report to the Latvian Government on the visit to Latvia carried out by the European Committee for the prevention of torture and inhuman or degrading treatment of punishment (CPT) from 24 January to 3 February 1999 para 23, teksts angļu val.

<http://www.cpt.coe.int/documents/lva/2001-27-inf-eng.htm> , CPT 12th General Report, §47

[23] ICCPR Article 10 (2) and "Pre-Trial detention in the OSCE Area" p.42, (1966.gada ANO Starptautiskais pilsonisko un politisko tiesību pakts, 10 (2) pants un "Pirmstiesas apcietinājums EDSO valstīs" 42.lpp).

[24] European Prison Rules paras 11.3, 13. or UN Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners §8 (b) (Eiropas Cietumu noteikumu 11.3., 13.punkti vai ANO Minimālie ieslodzīto tiesību standarti §8(b)).

[25] ibid para 11.4. or §8(d).

[26] ibid para 14.1. or §9(1)

[27] Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 3.pants

[28] European Prison Rules para 22 (Eiropas Cietumu noteikumu 22.punkts).

[29] 1990 UN Basic Principles for the Treatment of Prisoners, Principle 8 (1990.gada ANO ieslodzīto uzturēšanas kārtības pamatprincipi) teksts angļu val.

http://www.unhchr.ch/html/menu3/b/h_comp35.htm

[30] European Prison Rules para 97

[31] European Prison Rules paras 26.1.-3 or UN Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners §22) (Eiropas Cietumu noteikumu 26.1-3.punkti vai ANO Minimālie ieslodzīto tiesību standarti §22).

[32] CPT 2nd General Report, §36 (Eiropas Spīdzināšanas novēršanas komitejas Vispārējais ziņojums Nr.2, §36)

[33] "Pre-Trial detention in the OSCE Area" p.37 ("Pirmstiesas apcietinājums EDSO valstīs" 37.lpp). elektroniskā versija pieejama http://www.osce.org/documents/odihr/1999/09/1504_en.html

[34] Concluding Document of the Moscow Meeting of the Conference on the Human Dimension of the CSCE (1991); the 1988 UN Body of Principles for the Protection of All Persons under Any Form of Detention or Imprisonment, The 1957 and 1977 UN Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners; 1987 European Prison Rules, EDSK 1991.gada Maskavas tikšanās par cilvēka dimensiju Noslēguma documents; 1988.gada ANO Personu, kuras atrodas jebkāda veida ieslodzījumā vai apcietinājumā aizsardzības principi; 1987.gada Eiropas Cietumu noteikumi.

[35] 1988 UN Body of Principles for the Protection of All Persons under Any Form of Detention or Imprisonment, Principles 15 or 16 (1988.gada ANO Personu, kuras atrodas jebkāda veida ieslodzījumā vai apcietinājumā aizsardzības principi, 15. vai 16.principi).

[36] 1985 UN Standard Minimum Rules for the Administration of Juvenile Justice (10.1) or the 1988 UN Body of Principles for the Protection of All Persons under Any Form of Detention or Imprisonment Principle 16(3). (1985.gada ANO 1988.gada ANO Minimālie standarti nepilngadīgo lietu iztiesāšanā (10.1.) vai 1988.gada ANO Personu, kuras atrodas jebkāda veida ieslodzījumā vai apcietinājumā aizsardzības principi, 16(3)).

[37] CPT 6th General Report, §15 (Eiropas Spīdzināšanas novēršanas komitejas Vispārējais ziņojums Nr.6, §15). teksts angļu val. <http://www.cpt.coe.int/en/annual/rep-06.htm>

- [38] CPT 12th General Report §41 (Eiropas Spīdzināšanas novēršanas komitejas Vispārējais ziņojums Nr.12, §40). teksts angļu val <http://www.cpt.coe.int/en/annual/rep-12.htm>
- [39] CPT 12th General Report, §40, §41
- [40] ibid §41
- [41] CPT 6th General Report, §15, CPT 12th General Report §41
- [42] CPT 12th General Report §41
- [43] ibid §42
- [44] CPT 2rd General Report, §36
- [45] ibid §38.
- [46] ibid
- [47] CPT 12th General Report, §42 (Eiropas Spīdzināšanas novēršanas komitejas Vispārējais ziņojums Nr.12, §42).
- [48] Eiropas Cilvēktiesību konvencija, 5.pants
- [49] Eiropas Cilvēktiesību konvencija, 5.pants
- [50] Concluding Document of the Moscow Meeting (1991) para 23.2, (1991.gada Maskavas konferences Noslēguma dokumenta 23.2.punkts).
- [51] Eiropas Cilvēktiesību konvencija, 5.pants
- [52] "Pre-Trial detention in the OSCE area", p.25 ("Pirmstiesas apcietinājums EDSO valstīs", 25.lpp).
- [53] Eiropas Cilvēktiesību konvencija, 5.pants
- [54] Eiropas Cilvēktiesību konvencija, 5.pants
- [55] ibid
- [56] CPT Standards teksts angļu val. <http://www.cpt.coe.int/en/documents/eng-standards.doc>
- [57] International Covenant on Civil and Political Rights, Article 10, (1966.gada ANO Starptautiskais pilsonisko un politisko tiesību pakts, 10.pants)
- [58] CPT 2nd General Report, §48
- [59] European Prison Rules para 71.
- [60] CPT 7th General Report, §25 – 31 (Eiropas Spīdzināšanas novēršanas komitejas Vispārējais ziņojums Nr.7, §25 – 31) teksts angļu val. <http://www.cpt.coe.int/en/annual/rep-07.htm>
- [61] European Prison Rules paras 43-45. (Eiropas Cietumu noteikumu 43-45. punkti).
- [62] ibid para 43.1.